

Familie (Betje) Frenk
Maarstraat 15

Het huis staat er niet meer en de bewoners zijn er ook niet meer. Na vele jaren van hard werken, handelen en plannen maken, werd zij als laatste van de bewoners van dit pand gedwongen weggevoerd.

Haar naam was: **Betje Frenk**, geboren Zierikzee 6-2-1859 en op 23-4-1943 op 84-jarige leeftijd) in Sobibor vermoord.

En dit is haar verhaal.

Op 1-2-1862 werden, eerst in de Korte Sint Jansstraat 22 (toen C122), later 1+3 (toen D356) en op 1-11-1881 via Meelstraat 24 (toen B390), en Poststraat 22 (toen B23a) tenslotte op adres Maarstraat 15 (toen B378) hoek Beddeweeg ingeschreven Maria Abraham Frenk (geboren 2-1-1835 in Zierikzee), haar 21-jarige zoon Abraham Simon Frenk (geboren op 5-2-1860 in Zierikzee), 22-jarige dochter **Betje** (geboren 6-2-1859 in Zierikzee), en 19-jarige zoon Lion (geboren op 31-3-1861 in Zierikzee). Op 5-10-1880 werd daar ook ingeschreven een 6-jarig neefje **Abraham Wilkens** (geboren Den Haag 28-10-1874) die in 1903 trouwt met Regina Gras. (zie Breedstraat 10)

WIJK (Gehucht of Buurtschap.)							
STRAAT (Steeg, Gracht enz.) <i>Korte St. Jansstraat No. 122 van</i>							
VOLGNUMM.	NAAM.	VOORNAMEN.	DAGTEKENING en JAAR der GEBORTE.	GEBORTEPLAATS. (met aanwijzing der provincie voor in- boorlingen of van het land voor vreem- delingen.)	DURGER- LIJKE STAAT. O. (Ongetuwd.) H. (Gehuwd.) W. (Weduwen- staat.)	GODSDIENST. (Iedere secte bepaald op te geven.)	BEROEP of MIDDELEN van BESTAAN. (Iedere soort bepaald aan te duiden.)
10.	Frenke	Simon Lovic	11 Maart 1816	id	H. H.	Jooden	Winkler Lion
11.	Frenke	Maria Abraham	2 January 1835	id	H. H.	id	geen
12.	Frenke	Betje	6 Februari 1859	id	O	id	id
13.	Frenk	Abraham	5 Januari 1860	id	O	id	id
14.	id	Miguel	14 Mei 1860	id	O	id	Apotheker Lion
15.	Frenke	Lion	31 Maart 1861	id	O	id	geen
16.	van Leen	David	20 Mei 1868	Breda of Zonn	O	id	Regina Gras
17.	Frenke	Lissa	2 Nov 1860	Zierikzee	O	id	Gez. 1866

DAGTEEKENING			AANDUIDEN of de persoon in de gemeente is ingeschreven, als hebbende hare woonplaats (gewoon verblijf) of enkel als tijdelijk verblijvende.		AANDUIDING			VERHUIZING binnen de GEMEENTE, WIJK, GEGROEP of SOORTSGEP.			AANMERKINGEN OVER TIJDLIJKE AFWEZIGHEID.
der vestiging in de gemeente.	van het overlijden.	van het verlaten der gemeente.	W. (Woonplaats.)	V. (Verblijf)	der laatste woonplaats.	der plaats, waar de bewoner zich gaat vestigen bij verandering van woonplaats.	der veranderingen in den burgerlijken staat der personen, met aanwijzing der dagteekening.	Straat, Steeg, Gracht 'ens. en No. van het Huis.	a. Van waargekomen.	a. Werwaarts vertrokken.	(Als b. v.: Krijgsluizen, Gevangenen, Leerlingen of Kweekelingen, Studenten enz.)
9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	
	27 Sept 1861.		31					A 32			
			11					D 450			
			11					B 12 202, A 18 205			
			11								
17 Aug 1861.			11		Breda						
	17 Aug 1861				Goos Rotterdam						

Gezinskaart van Korte St Jansstraat 22 (destijds C122)

Bron: BVR Gemeentearchief Zierikzee , blad 701

De echtgenoot Simon Frenk (geb 9-3-1816) van Maria Abraham (vader van Betje, Abraham en Lion) was op 27-9-1861 al overleden.

Simon (zoon van Levi Marcus Frenk en Elisabeth Simonet) en Maria Abraham (dochter van Abraham Marcus Frenk en Sara Mozes Cohen) waren getrouwd op 21-4-1858.

Maria Abraham moest dus al snel als weduwe met 3 kinderen verder.

Heden den zaterdag van de maand februarij des jaars duizend acht honderd negentien, verschoen voor mij Edvanderad, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand van de goede streek Zierikzee, Provincie Zeeland, Simon Frenk oud tien jaren, van beroep koopman wonende te Zierikzee, dewelke mij heeft verklaard, dat op den zesden van de maand februarij des jaars achtien honderd negentien in het bruidwijk 2, nummer aan de kerk is geboren een kind van de voornamen van Simon Frenk en Maria Abraham (overleden) van beroep koopman wonende te Zierikzee en Martha dochter van Simon Frenk en Maria Abraham (overleden) van beroep koopman wonende te Zierikzee en Betje dochter van Simon Frenk en Maria Abraham (overleden) van beroep koopman wonende te Zierikzee.

Welke aangifte en verklaring zijn geschied in bijzijn van Simon Frenk oud tien jaren, van beroep koopman wonende te Zierikzee en Martha oud tien jaren, van beroep koopman wonende te Zierikzee als getuigen daartoe door den aangever gekozen. En is hiervan aanstonds opgemaakt deze akte, die na gedane voorlezing aan den aangever en de getuigen, door hen en mij is geteekend.

S. Frenk
M. Frenk
M. Frenk

Geboorteakte Betje
 Frenk 6-2-1859
 Zierikzee dochter van
 Simon Frenk en Maria
 Abraham Frenk
 Bron: Gemeentearchief
 Zierikzee Geboorten 1859

AKTEN VAN OVERLIJDEN

Heden den zaterdag van de maand september des jaars duizend acht honderd een en zestig, verschoen voor mij Edvanderad, Ambtenaar van den Burgerlijken stand van de goede streek Zierikzee, provincie Zeeland, Abraham Frenk oud negentien jaren, van beroep slager wonende te Zierikzee alsmede Samuel Frenk oud een en veertig jaren, van beroep landschapper wonende te Zierikzee, welke mij hebben verklaard dat op den zaterdag van de maand september des jaars achtien honderd een en zestig, binnen deze gemeente, te Zierikzee, is overleden Simon Frenk oud veertig jaren, geboren te Zierikzee van beroep koopman wonende te Zierikzee, echtgenoot van Maria Abraham Frenk zonder beroep dochter van Simon Frenk en Maria Abraham (overleden) van beroep koopman wonende te Zierikzee.

En is hiervan aanstonds opgemaakt deze akte, die na gedane voorlezing aan de aangevers, door hen en mij is geteekend.

M. Frenk
M. Frenk

Overlijden Simon Frenk
 27-9-1861 Zierikzee
 Bron: Gemeentearchief Zierikzee
 Overlijdens Zierikzee 28-9-1861

Volnummer	Dagteekening en jaar der Inschrijving.	FAMILIENAAM. (Familienaam der vrouw).	VOORNAMEN. (Voluit geschreven).	M. (manneljk). V. (Vrouweljk). Geslacht.	Betrekking van elken persoon tot het hoofd van het huizegen. (Niet in te vullen voor afzonderlijk levende).	Dagteekening en jaar der geboorte.	Geboorteplaats. (Met aanwijzing der provincie voor inboorlingen, van het land voor vreemdelingen).	Burgerlijke staat	
								Tijds de inschrijving.	Veranderingen en hare dagteekening.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1	M.V. 1881	Frenk lyst/Frenk	Maria Abraham	V. hoofd		2 Jan 1835	Zierikzee 41		
2	L.d.	Frenk	Beje	V. dochter		6 Feb 1859	id		
3	L.d.	Frenk	Abraham Simon	M. zoon		5 Feb 1860	id		
4	L.d.	Frenk	Lion	M. zoon		31 Maart 1861	id		
5	L.d.	Wilhelmus	Abraham	M. neef		20 Oct. 1874	s. Cravenhage 1 24		

Bron Gemeentearchief Zierikzee BVR blad 83

Kerkgenootschap. (Elk bepaald op te geven).	Ambt, Hoofdberoep of Beroep, waarvoor men het hoogst is angeslagen. (Elke soort bepaald aanduiden; voor gepatenteerden in overeenstemming met het patent).	Huizing. (Straat, gracht enz., wijk, huisnummer).	Dagteekening en jaar der vestiging in de Gemeente.	Vorige Woonplaats. (Met aanwijzing der provincie voor inboorlingen, het land voor vreemdelingen).	Dagteekening en jaar van het vertrek uit de Gemeente.	Waarheen vertrokken. (Gemeente en provincie voor inboorlingen, het land voor vreemdelingen).	Dagteekening en jaar van het overlijden.	Opgaven omtrent het wettig Domicilie.	Aanmerkingen
11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
	koopvrouw	D 590 B 25 378					2 dec 1904		
id									
id	Schapenslachter	Maarskalk Laal. red. 138/18							
id	Slagersknecht en koopman								
id					20. Maart 1900	J. Lay 2.11			

Als beroep van Maria Abraham werd genoteerd koopvrouw, van Abraham Simon schapenslachter genoemd en van zoon Lion slagersknecht en koopman in huiden en vellen.

In 1896 vroeg Abraham (Izaak) de gemeente toestemming het pand aan de Maartstraat 15 (hoek Beddeweeg) in te mogen richten voor het verkopen van vlees.

De gemeente gaf toestemming. Ook de commissaris van politie diende toestemming te verlenen. Uit dat document blijkt dat "A.I. Wilkens verwacht de affaire uit te oefenen in het voorvertrek".

W^o 183.
 Abraham Izaak Wilkens
 van beroep koopman wonende
 Zierikzee, verzoekt bij deze
 brief om in het huis genoe-
 merd n° 378. staande en gelegen
 aan het Maartstraatzje alhier en
 bewoond door de Weduwe S. Frenk,
 een winkel mag oprichten
 bestemd tot den verkoop
 van vleesch.
 Aan
 Heeren Burgemeester
 en Wethouders der
 gemeente Zierikzee.

1896
 107/108
 Onder terugzending des bijlage
 mij geworden bij Uwe apertieel et al
 gisteren n° 103, heb ik de eer Wedelheft
 Hoar College te berichten dat er bij mij
 geen bezwaren bestaan tegen het oprichten
 van een vleeschwinkel in het Maart-
 straatzje n° 378 alhier door
 A.I. Wilkens alhier woonachtig,
 waaraan hij mij den 2. Maart j.l. schrift-
 telijk kennis gaf. Hij verwacht de affaire
 uit te oefenen in het voorvertrek.
 De Commissaris van politie
 J. J. J. J.

Bron: Gemeentearchief Zierikzee
 Bouwvergunningen 1896 / 183

In 1900 vertrok Abraham Wilkens naar 's-Gravenhage maar keerde getrouwd terug naar Zierikzee en begon daar voor zichzelf in de Sint Domusstraat .

In 1904 overleed ook moeder Maria Abraham Frenk als weduwe van Simon Frenk. De drie kinderen Abraham Simon, Betje en Lion kwamen alleen te staan.

121
 Heden den Dertien Decemba
 negentien honderd vier, verschenen voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der
 gemeente Zierikzee, provincie Zeeland,
 Peter Benjamin van Vrieken
 oud zeventien en twintig jaren, van beroep lijfdeensman
 wonende te Zierikzee, alsmede
 Simon Hoogenboom
 oud zeventien en twintig jaren, van beroep lijfdeensman
 wonende te Zierikzee, die ons
 hebben verklaard, dat op den tweeden December
 negentien honderd vier, binnen deze gemeente, des voor middags ten uur
 is overleden
 Maria Abraham Frenk
 oud zestien en elf maanden, geboren te Zierikzee
 van beroep Loffer, wonende te Zierikzee, weduwe
 van Simon Frenk, dochter van Abra-
 ham Frenk en van Sara Bozel Cohen,
 allen overleden te Zierikzee.
 En is hiervan opgemaakt deze akte, welke na voorlezing, door ons is ondertekend met
 de beide sangever
 P. B. van Vrieken
 S. Hoogenboom P. J. de Vos

Overlijden Maria Abraham Frenk Bron: 2-
 12-1904

Bron: Gemeentearchief Overlijdens Zierikzee
 1904-121

Er werd druk geadverteerd in de Zierikzeesche nieuwsbode, naast de concurrentie.

Van af Donderdag aanstaande dagelijks te bekomen dik vet Schapenvleeschen Schapenvet. Onder aanbeveling, A. S. FRENK, Maarstraat.

Van af Donderdag dagelijks voorhanden dik vet Schapenvleesch en Schapenvet, bij A. Wilkens, St.-Domusstraat.

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 14-7-1908

Te koop:
Een jonge vare Koe,
of in ruil tegen ander Vee, bij de Wed. S. FRENK, Maarstraatje.

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 18-1-1900

LION FRENK, in huiden en vellen, wenscht zijne vrienden en begunstigers, zoo binnen als buiten deze stad, een gelukkig Nieuwjaar.

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 1-1-1900

Puik GRASKALVERS te bekomen bij A. S. FRENK, Maarstraat, Zierikzee.

Zeer schoone Graskalveren, oock geschikt voor Fokstieren, bij S. A. FRENK.

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 19-9-1901

Van af Donderdag aanstaande dagelijks te bekomen dik vet Schapenvleeschen Schapenvet. Onder aanbeveling, A. S. FRENK, Maarstraat.

Van af Donderdag dagelijks voorhanden dik vet Schapenvleesch en Schapenvet, bij A. Wilkens, St.-Domusstraat.

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 14-7-1908

Vleeschhouwertj van A. S. FRENK, Maarstraat.

Dagelijks te bekomen: prima kwaliteit Rundvleesch.

Lappen zonder been	f 0,60.
Ribben	0,65.
Rollades	0,65.
Boeuf	0,65.
Biefstuk	0,80.
Gehakt	0,55.
Schenkel	0,25.

Alles per 5 ons.

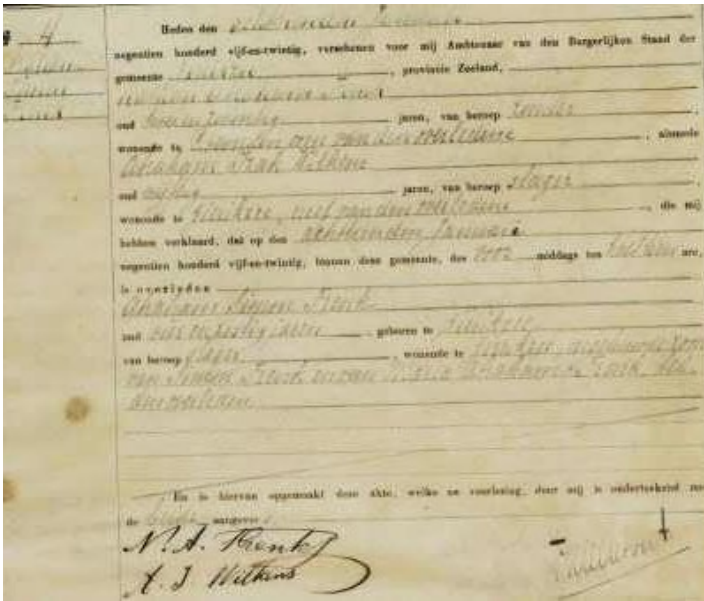
Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 27-12-1916

Rechts Abraham Wilkens, in het midden zijn zoon Izaak, rechts zijn dochter Selma voor de slagerij op Maarstraat 15.
(Foto uit 1930-1935)

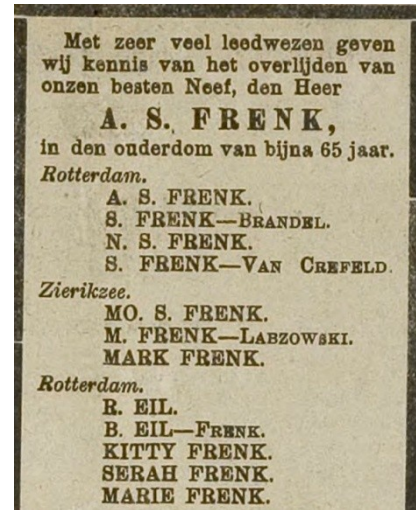
Bron: Beeldbank Zierikzee

Op 18-1-1925 overleed Abraham Simon op 64-jarige leeftijd. Zijn zuster Betje was toen 65 jaar en broer Lion 63 jaar oud.

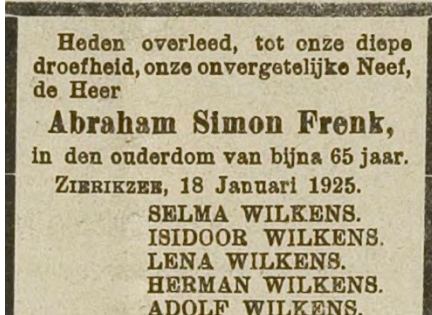

Overlijden Abraham Simon Frenk 18-1-1925

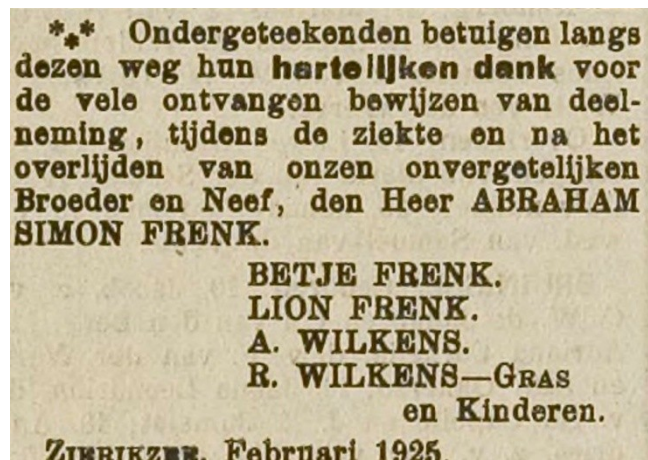
Bron: Gemeentearchief Zierikzee Overl 1925-4

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 19-1-1925

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 19-1-1925

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 9-2-1925

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 19-1-1925

Betje en Lion zetten de slagerij voort, totdat zij na een aantal jaren, in 1932, zich genoodzaakt zagen de zaak over te doen aan Abraham Wilkens. Betje was toen 73 jaar oud.

Grafsteen
Abraham Simon Frenk
Foto J. Kroesen

De Familie A. S. FRENK
geeft kennis dat zij hare
Vleeschhouwerij
heeft overgedaan aan den Heer A.
WILKENS en beveelt hare opvolger
in ieders gunst aan, onder dankzegging
voor het genoten vertrouwen.

Mij refererende aan bovenstaande
geeft ik kennis de
Vleeschhouwerij
van de Familie A. S. FRENK te
hebben overgenomen en beveel mij
hierbij beleefd in ieders gunst aan.

Zierikzee, April 1932.
A. WILKENS.

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 11-4-1932

Grafsteen
Lion Frenk
Foto J. Kroesen

Lion overleed in 1940 op 79-jarige leeftijd. Betje, ook al 81 jaar bleef alleen over.

18 44
Lion
Frenk

Heden den derden Junij
negentien honderd veertig, verscheen voor mij Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der
gemeente Zierikzee: Wijl. Lendert
oud vijftienochtig jaren,
van beroep administrateur, wonende te Zierikzee
die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat op den huiden
Junij negentien honderd veertig, des 1940 middags
te halfzes uur, in deze gemeente is overleden Frenk, Lion
oud vijftienochtig jaren, geboren te Zierikzee
van beroep linder, wonende te Zierikzee, van van
Frenk, Simon en van Frenk, Maria Abraham, beiden
overleden.

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

Lendert Muller

Voor de vele bewijzen van deel-
neming, ontvangen bij het overlijden
van mijn broer LION FRENK, zeg
ik hierbij **hartelijk dank**. Tevens
aan Dr. C. M. VAN HOORN en
Zuster POTAPPEL mijn **welge-
meenden dank** voor de liefdevolle
behandeling tijdens zijn ziekte.
Mej. B. FRENK.

Bron: Zierikzeesche Nieuwsbode 11-6-1940

Overlijden Lion Frenk 2-6-1940 Zierikzee
Bron: Gemeentearchief Zierikzee Overl 1940-44

accBS+25		Overleden te <u>Zierikzee</u> op <u>25</u>		2) Gezinsv.	
3) a) <u>Frenk--</u>		4) op <u>6 Februari 1859</u>		7) Beroep (1-0) <u>zonder</u>	
b) <u>Betje--</u>		geboren op <u>6 Februari 1859</u>			
		gem. <u>Zierikzee Z</u>			
		ond./land			
		5) Nat. <u>Ned</u>			
5) van <u>Simon</u> geb. op		te			
en van <u>Frenk Maria Abraham--</u> geb. op		te			
9) Geslachtsnaam en 10) Voornamen		11-12) Geboren op		13) Huwelijk gesloten op	
I		te		14-15-16) Huwelijk ontbonden door	
II		op		te	
		te		door	
21) Dagt. aangifte		22) Gemeente en adres		21)	
<u>14Jul141</u>		<u>ZIERIKZEE MaarstrB378</u>		22)	
<u>20Jul142</u>		<u>PB 001455</u>			
<u>12Jul143</u>		<u>ASD PI Franschelaan11a</u>			
		<u>DUTSCHLAND</u>			

Bron: Gezinskaart Amsterdam NL-SAA-3543388

Inmiddels zijn een aantal huizen in de Maarstraat, waaronder nr 15 gesloopt. De fundamenteën waren aanleiding tot uitgebreid archeologisch onderzoek. Het Maarstraatje was immers een van de oudste straatjes van Zierikzee, gelegen vlak naast het monumentale stadhuis van Zierikzee.

De open gekomen ruimte werd eerst opgevuld met een parkeerplaatsje. Daarna is er sierbestrating aangebracht waarbij de contouren van de vroegere huizen nog zichtbaar zijn en de ruimte wordt benut door de plaatselijke horeca.

Maarstraat in 1900, de slagerij is het laatste pand links.

Maarstraat, hoek Beddeweeg, in 2016
Foto J. Kroesen

Aan het begin van de oorlog woonde Betje daar echter nog.

Toen Betje in 1942 gedwongen naar Amsterdam moest verhuizen (het schijnt dat men haar "op d'r slofjes" uit haar woning heeft moeten trekken) kreeg ze daar onderdak in PI Franschelaan 11a hs. Op 12-7-1943 werd ze naar Duitsland gedeporteerd.

Aan de 'Sicherheitspolitie te Amsterdam':

"Politie-Zierikzee No. 471. Zierikzee, 26 Maart 1942.

Onderwerp: Rapporten inzaken evacuatie Joden. Ik heb de eer U te doen toekomen de rapporten betreffende de evacuatie der in Zierikzee wonende Joden. Een inventarislijst van de goederen die zij hebben mede genomen gelieve U hier bij aan te treffen. Van Betje Frank is echter geen inventaris lijst aanwezig.

....."

(Bron: GASD; Gemeentepolitie te Zierikzee 1852-1958, Stukken betreffende de Joodse inwoners en hun deportatie 1940-1943, inv.nr. 40/116.)

Verdere bronvermelding:

Zierikzeesche Nieuwsbode via Krantenbank Zeeland

Nieuw Israeltisch Weekblad via Delpher

Betje Frenk

Zierikzee, 6-2-1859

Sobibor, 23-4-1943

Bereikte de leeftijd van 84 jaar

